

MEESH HAMMER-KOSSOY I meesh@pardes.org.il

ן נְתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ, וּשְׁכַבְתָּם וְאֵין מַחְרִיד; וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה, מִן-הָאָרֶץ, וְחָרֶב, לֹא-תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם.
I will grant peace in the land, and you shall lie down untroubled by anyone; I you give the land respite from vicious beasts, and no sword shall cross your land. ---Leviticus 26:6

In the Maaleh Film, Barriers (22 minutes):

Uri, a young officer, together with two soldiers under his command, is manning a checkpoint. Two women from the "Watch" organization are filming events at the checkpoint. Uri receives an order to close the checkpoint because of a bomb threat, and tension rises as an ambulance carrying a sick child arrives from a Palestinian village. Uri's choices will either save or sacrifice people's lives. We'll watch and discuss this compelling 20 minute film and explore what light Jewish tradition can shed on Uri's dilemma.

I. The Imperative of Compassion

Psalms - Chapter 104, verse 29	תהילים - פרק קד, פסוק כט
Hide Your face, they are terrified; Take away their	תַּסְתִּיר פָּנֶיךּ יִבָּחֵלוּן תֹסֵף רוּחָם יִגְוַעוּן וְאֶל 🗓
breath, they perish, And turn back into dust.	עֲפָרֶם יְשׁוּבוּן
Tomer Devora (Rav Moshe Cordovero, 16 th Century	תומר דבורה 2:1
Tzfat Kabbalist) – 2:1	
A human being must insist that no matter what, no sin or human deed can prevent him or her from doing good towards the other in need at any moment, just as the Divine provides for the greatest and most humble creators. For if God would discriminate against any creation because of its unworthiness for even a second, it would cease to exist.	ְצָרִידְ הָאָדָם שָׁשּׁוּם סְבָּה שֶׁבְּעוֹלָם לֹא תִּמְנְעֵהוּ מִלְהַטִיב וְשׁוּם עָוֹן אוֹ מַשְשֵׁה בְּנֵי אָדָם בִּלְתִּי הְגוּן לֹא יִפְנֵס לְפָנָיו כְּדֵי שָׁיְעַבְּבּהוּ מִלְּהֵיטִיב לְאוֹתָם הַצְּרִיכִים טוֹבָתוֹ בְּכָל עֵת וּבְכָל רֻגַע. וּכְמוֹ שָׁהוּא ישׁב וְזָן מִקַּרְנֵי רְאֵמִים וְעַד בִּיצִי כְנִים וְאֵינוֹ מְבַיֶּה שׁוּם בְּרִיָּה שֵּׁאִלּוּ יְבַיֶּה כָנִים וְאֵינוֹ מְבַיֶּה שׁוּם בְּרִיָּה שֵּׁאִלּוּ יְבַיֶּה הַבְּרוֹאִים מִפְּנֵי בְּחִיתוּתָם לֹא יִתְקַיְּמוּ בְעוֹלָם הַבְּרוֹאִים מִפְּנֵי בְּחִיתוּתָם לֹא יִתְקַיְּמוּ בְעוֹלָם אֲפָלוּ רָגַע, אֶלָּא מִשְׁצִּיּחַ וְנוֹתֵן רַחֲמֵיו עַל כַּלֶּם

II. Fear of Killing even in War

Genesis – Chapter 32, verses 7-8	בראשית - פרק לב, פסוקים ז- ח
The messengers returned to Jacob saying, "We came to your	ז וַיָּשֻבוּ, הַמַּלְאָכִים, אֶל-יַעֲקֹב,
brother Esau; he himself is coming to meet you, and there are	לֵאמר: בָּאנוּ אֶל-אָחִידְּ, אֶל-עֲשָׁוּ, וְגַם
four hundred men with him. Jacob was greatly frightened; in	הֹלֵדְ לִקְרָאתְדְּ, וְאַרְבַּע-מֵאוֹת אִישׁ
his anxiety, he divided the people with him, and the flocks and	ָעִמּוֹ. ח וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאד, וַיִּצֶר לוֹ; וַיַּחַץ אֵת-הָעָם אֵשֶר-אִתּוֹ, וְאֵת-הַצאן
herds and camels into two camps.	ַנַיַּכוּן בֶּוּר טָּבֶּט אָשֶׁר אָוּמּוּ, וְבֶּוּנִי מַחֲנוֹת וְאֶת-הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּיםלִשְׁנֵי מַחֲנוֹת

Rashi (loc cit)	רש״י (שם)
(8) He was afraid and troubled—he was afraid that he would	
be killed, and troubled that he might kill others.	: ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים

III. The Imperative of Saving Life

Masechet Sanhedrin – Chapter 4, Mishna 5	מסכת סנהדרין - פרק ד, משנה ה
Witnesses in capital charges were brought in and intimidated [thus]:for this reason was man created alone, to teach thee that whosoever destroys a single soul of israel, scripture imputes [guilt] to him as though he had destroyed a complete world; and whosoever preserves a single soul of Israel, scripture ascribes [merit] to him as though he had preserved a	כיצד מאיימין את העדים על עדי נפשות? לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחד [מישראל] מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת [מישראל] מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם
complete world.	מלא.

MEESH HAMMER-KOSSOY I meesh@pardes.org.il

Manuscripts from Hebrew University National Library http://jnul.huji.ac.il/dl/talmud/

Parma, Biblioteca Palatina, 3173	סנהדרין ג:ח - סנהדרין ה:א
(דה רוסי 138)	

יב לפיבך נברא אדם יחירי בעולם ללמד שכל המאבד נפש אחת פעלין עליו כאילו איבר עולם פלא וכל הפקיים נפש אחת פעלים עליו כאילן קיים עולם פלא ופפני שלום הבריות שלא יאפר אדם לח לחבירו אבא גדול מאביך ושלא יהו המימן את רשויות הרבה בשמים יג להגד

Budapest, Akademia, Kaufmann A 501

סנהדרין ג ח - סנהדרין ד ה

רמי אחיך שהיה דמו מושלך על העעם

ועל האבנים יב לפיבן ניברא

אום יחיד בעולם לומו שכל המאבר

נפש אחת מינלין עליו כילו אבר עולם

נילאובל המקיים נפש אחת מעלין

ינליו בילו קיים עולם מילא מפני שלום

ינביי בילו איא מר אום לחבירו אבא

נדול מאביך שלאיהו או

Note the manuscript variations about whether or not the text should mention Israel.

What seems to be the original text?

What would account for the variation?

IV. The Prohibition of Inaction

Leviticus – Chapter 19, verse 16	ויקרא - פרק יט, פסוק טז
You shall not be a gossipmonger among your people; you	לא תֵלֶדְּ רָכִיל בְּעַמֶידְּ לֹא תַעֲמֹד עַל דַם
shall not stand by while your fellow's blood is shed—I am	ַרֶעֶדְּ אֲנִי ה׳.
God.	
Maimonides (Mishneh Torah)	רמב"ם –
Laws of the Murderer and Preserving Life, Chapter 1	הלכות רוצח ושמירת הנפש, פרק א
Halakhah 14 - If one person is able to save another and does not save him, he transgresses the prohibition (<i>Vayikra</i> 19:16), "You shall not stand by while your fellow's blood is shed." Similarly, if one person sees another drowning in the sea or being attacked by bandits, or being attacked by wild animals, and although able to rescue him either alone or by hiring others, does not rescue him; or if one hears a non-Jew or informers plotting evil against another or laying a trap for him and he does not call it to the other's attention	לד כָּל הַיָּכוֹל לְהַצִּיל, וְלֹא הִצִּילעוֹבֵר עַל ״לֹא תַעֲמֹד עַל-דַּם רֵעֶךּ) ״ויקרא יט,טז .(וְבֵן הָרוֹאֶה אֶת חֲבֵרוֹ טוֹבֵעַ בַּיָּם, אוֹ לְסְטִים בָּאִים עָלָיו, אוֹ חַיָּה רָעָה בָּאָה עָלָיו, אוֹ חַיָּה רָעָה בָּאָה עָלָיו, וְיָכוֹל לְהַצִּילוֹ הוּא בְּעַצְמוֹ, אוֹ שָׁיִּשְׂכֵּר אֲחֵרִים לְהַצִּילוֹ, וְלֹא הִצִּיל, אוֹ שֶׁשָּׁמֵע גּוֹיִים אוֹ וְלֹא הִצִּיל, אוֹ שֶׁשָּׁמֵע גּוֹיִים אוֹ מוֹסְרִים מְחַשִּׁבִים עָלָיוֹ רָעָה אוֹ טוֹמְנִין מוֹסְרִים מְחַשִּׁבִרם עָלָיו רָעָה אוֹ טוֹמְנִין לוֹ בַּח, וְלֹא גִּלָּה אֹיֶן חֲבֵרוֹ וְהוֹדִיעוֹ, אוֹ שֶׁיַּיָדַע בְּגוֹי אוֹ בְּאַנָּס שְׁהוּא קוֹבַל עַל שַׁרָּדִע בְּגוֹי אוֹ בְּאַנָּס שְׁהוּא קוֹבַל עַל

2|7

MEESH HAMMER-KOSSOY I meesh@pardes.org.il

and let him know; or if one knows that a non-Jew or a violent person is going to attack another and although able to appease him on behalf of the other and make him change his mind, he does not do so; or in any similar case—he transgresses the prohibition, "You shall not stand by while your fellow's blood is shed."

Halakhah 15 -Although one is not flogged for transgressing these prohibitions because one only violates them through inaction, the offense is most serious, for if one destroys a single life from Israel, it is regarded as though one destroyed the whole world, and if one saves a single life from Israel, it is regarded as though one saved an entire world.

חֲבֵרוֹ, וְיָכוֹל לְפַיְּסוֹ בִּגְלֵל חֲבֵרוֹ וּלְחָסִיר מַה בְּלִבּוֹ וְלֹא פִיְּסוֹ, וְכָל כַּיוֹצֶא בִּדְבָרִים אֵלוּ--הָעוֹשֶׂה אוֹתָם עוֹבֵר עַל יילא תַעֵמד עַל-דָּם רֵעָדְ.יי

טו הָרוֹאֶה רוֹדֵף אַחַר חֲבֵרוֹ לְהָרְגוֹ, אוֹ אַחַר עֶרְנָה לְבְעֵלָה, וְיָכוֹל לְהַצִּיל, וְלֹא אַחַר עֶרְנָה לְבְעֵלָה, וְיָכוֹל לְהַצִּיל, וְלֹא הַצִּיל--הֲרֵי זֶה בָּשַּל מִצְוַת עֲשֵׂה, שְׁהִיא ייְקְצֹּתָה, אֶת-בַּפְּה) יידברים כה,יב; (עְבַּר עַל שְׁנֵי לָאוִין, עַל יילא תָעְמֹד עַל-דַּם עֵּל-דַּם רֵעָדְּ) ייויקרא יט,טז] .(טז] אַף עַל בִּי שְׁצִין רַעָּךְ) ייויקרא יט,טז] .(טז] אַף עַל פִּי שְׁצִין בְּקָרְ מִנְּעֵשֶׁה, חֲמוּרִים הָם: שֶׁבָּל בְּקוֹן מַנְשֶׁשֶׁה, חֲמוּרִים הָם: שֶׁבָּל הָעוֹלָם בַּלוֹ; וְכָל הַמְּקַיֵם נֶבֶשׁ אַחַת מִיּשְׂרָאֵל, בְּאִלוּ קַיַּם כָּל הָעוֹלָם כַּלוֹ; וְכָל הַמְּקַיֵם כָּל הָעוֹלָם כִּלוֹ הַבְּלַבּ בְּל הָעוֹלָם כִּלוֹ הַבְּיַם בָּל הָעוֹלָם כִּלוֹ הַבְּיַם בָּל הָעוֹלָם כִּלוֹ הַבְּלַב בְּל הָעוֹלָם כִּלוֹ הַבְּלַב בְּלַב בְּל הָעוֹלָם כִּלוֹ הַבְּלַם בָּלוֹ הַבְּלַם כָּלוֹ הַבְּלַם בָּלוֹ הַלְּכִל הַבְּלֹב בְּלֹה בִּלֹם בִּלוֹ הַלְּכִל הַבְּלִם בְּלֹם בִּלֹן הַעֹּלִם כִּלוֹ הַלְּכִים בָּל הָעוֹלָם כַּלוֹ .

Sefer Meirat Einayim - Choshen Mishpat 426: 4

In the *Hagahot Maimoniyot* it is written that in the *Yerushalmi* it concludes that one is obligated to enter even into doubtful (life threatening) danger [to save another in danger]. The *Beit Yosef* explains that this is because the victim is in certain danger - while the rescuer is only in doubtful danger. The *Shulchan Arukh* left this [obligation] out and so too did the *Rema*. This is possibly due to that fact that halachic authorities such as the *Rif*, the *Rambam*, the *Rosh*, and the *Tur* made no mention of it either and because of this, it was left out.

סמ"ע – חושן משפט סימן תכו:ד

ובהגהות מיימוניות]פ"א מרוצח הט"ו דפוס קושטא[כתבו דבירושלמי]ראה סוף פ"ח דתרומות[מסיק דצריך אפילו להכניס עצמו בספק סכנה עבור זה, והביאו הבית יוסף]סעיףב"[, וכתב זה לשונו, ונראה שהטעם הוא מפני שהלה ודאי והוא ספק, עד כאן לשונו. גם זה השמיטו המחבר ומור"ם ז"ל, ובזה יש לומר כיון שהפוסקים הרי"ף והרמב"ם והרא"ש והטור לא הביאו בפסקיהן,

Arukh HaShulchan (Ibid)

The later halakhic authorities have brought down in the name of the *Yerushalmi* that one is obligated to enter into uncertain life-threatening danger in order to rescue another from certain life- threatening danger. The earlier authorities left this out because it is clear from the *Bavli* that one is not obligated. Regardless, in every situation one should measure the matter and not be overly protective of one's own life more than is necessary. About this it was said (*Tehillim* 50:23), "I will show him the salvation of G-d." All who save one life from Israel, it is as if they have saved an entire world.

ערוד השולחן - (שם)

הפוסקים הביאו בשם ירושלמי דחייב אדם להכניס את עצמו לספק סכנה כדי להציל חבירו והראשונים השמיטו זה מפני שבש"ס שלנו מוכח שאינו חייב להכניס את עצמו ומיהו הכל לפי הענין ויש לשקול הענין בפלס ולא לשמור את עצמו יותר מדאי ובזה נאמר ושם אראנו בישע אלהים זהו ששם אורחותיו וכל המקיים נפש מישראל כאלו קיים עולם מלא.

In our case, whose life is certainly at risk? and whose life is questionably at risk?

How do these risks weight against each other?

Is the ethnic identity of the person at risk relevant?

V. The Imperative of Self-Defense

Babylonian Talmud - Masechet Sanhedrin 72a-b	מסכת סנהדרין - דף עב עמוד א
Our Rabbis taught: "[If a thief be found breaking in, and be attacked and die], there shall no blood be shed for him, if the sun rises upon him." Now, did the sun rise only upon him? But	תייר (שמות כב) אין לו דמים אם זרחה השמש עליו וכי השמש עליו בלבד זרחה אלא אם ברור לך הדבר כשמש שאין לו שלום

MEESH HAMMER-KOSSOY I meesh@pardes.org.il

[this is the meaning: 'If it is as clear to you as the sun that his intentions are not peaceable, slay him; if not, do not slay him.' Another [Baraitha] taught: "If the sun be risen upon him, there shall be blood shed for him." Now, did the sun rise upon him alone? But if it is as clear to you as the sun that his intentions are peaceable, do not slay him; otherwise, slay him. These two unnamed [Baraithas] contradict each other. — This is no difficulty: [72b] the first [Baraitha] refers to a father [robbing] his son, the second to a son [robbing] his father.

עמך הרגהו ואם לאו אל תהרגהו תניא אידך אם זרחה השמש עליו דמים לו וכי השמש עליו בלבד זרחה אלא אם ברור לך כשמש שיש לו שלום עמך אל תהרגהו ואם לאו הרגהו קשיא סתמא אסתמא לא קשיא [דף עב,ב] כאן באב על הבן כאן בבן על האב

How does this passage take us a step beyond: "when someone is trying to kill you, kill them first"? In our case, who is trying to kill whom?

How is one to assess the intentions of the attacker before killing him?

VI. War as a Time of Dangerous Moral Ambiguity:

Deuteronomy – Chapter 23, verses 10-15 When you go out as a troop against your enemies, be on your guard against anything untoward. If anyone among you has been rendered unclean by a nocturnal emission, he must leave the camp, and he must not reenter the camp. ¹²Toward evening he shall bathe in water, and at sundown he may reenter the camp. Further, there shall be an area for you outside the camp, where you may relieve yourself. With your gear you shall have a spike, and when you have squatted you shall dig a hole with it and cover up your excrement. ¹⁵Since the Lord your God moves about in your camp to protect you and to deliver your enemies to you, let your camp be holy; let Him not find anything unseemly among you and turn away from you.

Nachmanides - Deuteronomy Chapter 23, verse 10 [Trans. Chavel]

"Because Satan indicts [people] in the hour of danger." This is Rashi's language. The correct interpretation regarding this commandment appears to me that Scripture is warning of a time when sin is rampant. The well-known custom of forces going to war is that they eat all abominable things, rob, and plunder, and are not ashamed even of lewdness and all vileness. The fairest of man by nature comes to be possessed of cruelty and fury when the army advances against the enemy. Therefore, Scripture warned, then thou shalt keep thee from every evil. And by way of the simple meaning of Scripture this is an admonition against doing anything forbidden.

Bamidbar Rabbah - Behaalotekha 15

Thus you find in the case of David when Saul fell into his hands. What did David say? And David said: As the Lord lives, nay, but the Lord shall smite him; or his day shall come, etc. (I Sam. XXVI, 10). Why did he swear twice? R. Samuel b. Nahmani answered: His inclination came to him and said: 'Had you fallen into his hand he

דברים - פרק כג י כִּי-תֵצֵא מַחַנָה,

: על-איביד ּוְנִשְׁמַרְתַּ--מְכֹּל, דַּבָּר רַע. **יא** כִּי-יִהְיֶה בְּדָּ אִישׁ, אֲשֵׁר לֹא-יִהְיֵה מקרה-לַילַה--וְיַצַא אֵל-טהור מָחוּץ לַמַּחֲנָה, לֹא יָבֹא אֵל-תּוֹדְּ הַמַּחַנֵה. יב וְהָיָה לְפָנות-עַרב, יִרְחַץ בַּפָּיִם; וּכְבֹא הַשֵּׁמֵשׁ, יָבֹא אַל-תּוֹדְ הַמַּחֲנֵה. יג וִיָּד תִּהְיֵה לִדְּ, מָחוּץ לַמַּחֲנֶה; וְיָצָאתָ שָּׁמָּה, חוּץ. יד וְיָתֵד תִּהְיֶה לְדְּ, עַל-אֲזֵנֶדְ; וָהָיָה, בִּשִּבִתִּדְ חוּץ, וִחָפַרְתָּה בָהּ, ּוְשַׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת-צֵאָתֵךָּ. **טו** כִּי יָהוָה אֱלֹהֵיךּ מִתְהַלֵּךְ בְּקֵרֵב מַחַנֵּךּ, לְהַצִּילִדְּ וְלָתֵת אֹיִבֵידְּ לְפַנֵידְּ, וְהַיָּה מַחַנִידָּ, קַדוש: וַלֹא-יִרְאָה בַדְּ ערוַת דָּבָר, וִשָּׁב מֵאַחֵרִידְּ.

רמב"ן - דברים פרק כג

(י) ונשמרת מכל דבר רע - שהשטן מקטרג בשעת הסכנה, לשון רש״י. והנכון בעיני בענין המצוה הזאת, כי הכתוב יזהיר בעת אשר החטא מצוי בו. והידוע במנהגי המחנות היוצאות למלחמה, כי יאכלו כל תועבה, יגזלו ויחמסו ולא יתבוששו אפילו בניאוף וכל נבלה, הישר בבני אדם בטבעו יתלבש אכזריות וחמה כצאת מחנה על אויב. ועל כן הזהיר בו הכתוב, ונשמרת מכל דבר רע. ועל הנאסר:

במדבר רבה (וילנא) בהעלותך טו

כל הצדיקים משביעים על יצרן וכן את מוצא בדוד שנפל שאול בידו מה אמר דוד (שמואל א כו) ויאמר דוד חי הי כי אם הי יגפנו או יומו יבא וגוי ולמה נשבע שני פעמים ארייש בר נחמני היה בא

MEESH HAMMER-KOSSOY I meesh@pardes.org.il

would not have had mercy upon you and would have killed you. You are permitted by Pentateuchal law to kill him! " If one comes to slay you, slay him first"; for he is a pursuer!' On this account David hastened and took an oath, twice saying, 'As the Lord lives,' that he would not kill him. Israel say to the Holy One, blessed be He: 'Sovereign of the Universe! You know the power of the evil inclination, how strong it is! 'Said the Holy One, blessed be He, to them: 'Do you dislodge (sakkelu) him a little in this world and I will remove him from you in the future'; as it says, Cast up cast up the highway, gather out (sakkelu) the stones; lift up (Isa. LXII, 10) and as it also says, Cast ye up, cast ye up, clear the way, take up the stumbling block out of the way of my people (ib. LVII, 14). 'But in the World to Come I shall pull it out of you by the roots'; as it says, And I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give you a heart of flesh (Ezek. XXXVI, 26)

יצרו ואמר לו אלו נפלת אתה בידו לא היה מרחם עליך והרגך מן התורה מותר להרגו בא להרגך השכם להרגו שהרי רודף הוא לפיכך קפץ ונשבע שני פעמים חי הי שאינו הורגו אמרו ישראל לפני הקבייה רבשייע אתה יודע כחו של יצהייר שהוא קשה אמר להם הקבייה סיקלו אותו קמעה בעוהייז ואני מעבירו מכם לעתיד שנאי (ישעיה סב) סולו סולו סקלו מאבן הרימו המסלה ואמר (ואמר /ישעיהו/ נז) סולו סולו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי ולעולם הבא אני עוקרו מכם (יחזקאל לו) והסירותי לב האבן מבשרכם ונתתי וגוי.

What is our natural approach to morality in war?
What is the Ramban suggesting here about how to relate to it?

VII. The Dangers of Excessive Mercy

Kohelet Rabbah 7:25

BE NOT RIGHTEOUS OVERMUCH; NEITHER MAKE THYSELF OVERWISE (VII, 16). Be not more righteous than your Creator, as in the case of Saul of whom it is written, And Saul came to the city of Amalek, etc. (I Sam. XV, 5). R. Huna and R. Benaiah say: He began to cavil at his Creator, arguing, 'Thus has the Holy One, blessed be He, ordered you, Now go, and smite Amalek... slay both man and woman, infant and suckling, ox and sheep, camel and ass (ib. 3). If the men sinned, how have the women and children, the cattle, ox and ass, sinned! ' A Bath Kol went forth and said, ' BE NOT RIGHTEOUS OVERMUCH. more than thy Creator! The Rabbis say: Saul began to cavil at the precept of the heifer whose neck was to be broken, saying, Scripture declares, They shall break the heifer's neck there in the valley (Deut. XXI, 4). A man commits a murder and the neck of a heifer is broken! If a man has sinned, how has the animal sinned!' A Bath Kol went forth and said, 'BE NOT RIGHTEOUS OVERMUCH.

R. Simeon b. Lakish said: Whoever shows himself merciful in circumstances where he should be pitiless, in the end becomes pitiless when he should be merciful. Whence have we that Saul was pitiless when he should have been merciful? As it is said, And Nob, the city of the priests, smote he with the edge of the sword, both men and women, children and sucklings, and oxen, and asses, and sheep (I Sam. XXII, 19), and Nob should not have been treated like the seed of Amalek.1

קהלת רבה (וילנא) פרשה ז

טייז] אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר, אל תהי צדיק הרבה יותר מבוראך מדבר בשאול דכתיב שמואל אי טייו) ויבא שאול עד) עיר עמלק וגוי רי הונא ורי בנייה אומר התחיל מדיין הוא כנגד בוראו, ואמר כך אמר הקבייה לך והכית את עמלק, אם אנשים חטאו, הנשים מה חטאו, והטף מה חטאו, והבקר ושור וחמור מה חטאו, יצאת בת קול ואמרה אל תהי צדיק הרבה יותר מבוראך, ורבנן אמרי התחיל מדיין כנגד עגלה ערופה, ואומר אמר הכתוב (דברים כייא) וערפו שם את העגלה בנחל הוא הורג והיא נערפת אם אדם חטא בהמה מה חטאה, יצאת בת קול ואמרה אל תהי צדיק הרבה, רשב"ל אומר כל מי שנעשה רחמן במקום אכזרי סוף שנעשה אכזרי במקום רחמן, ומניין שנעשה אכזרי במקום רחמן שנאמר (שמואל אי כייב) ואת נוב עיר הכהנים הכה לפי חרב ולא תהא נוב כזרעו של עמלק, ורבנן אמרין כל מי שנעשה רחמן במקום אכזרי סוף שמדת הדין פוגעת בו שנאמר (שם /שמואל אי/ לייא) וימת שאול ושלשת בניו.

What does it mean to be merciful when you should be cruel? Why might this backfire?

MEESH HAMMER-KOSSOY I meesh@pardes.org.il

VIII. Collective Responsibility:

In Genesis 34, Shechem ben Hamor rapes Jacob's son Dina, takes her captive, and seeks to marry her. Her brothers agree to let him marry her, if the entire town is circumcised. While they are in pain from the procedure, Shimon and Levi raid the town and slay all the men. Jacob rebukes them strongly, but the sons retort: "Should our sister be treated like a whore?" (34:30-31).

We can justify the slaughter of Shechem and Hamor, but commentators disagree about the possible justification for punishing the rest of town. Why should they suffer when they had little control over the hostile actions of their leadership?

Maimonides (Mishneh Torah) - Laws of Kings 9:14

How must [the gentiles] fulfill the commandment to establish laws and courts? They are obligated to set up judges and magistrates in every major city to render judgment concerning these six mitzvot and to admonish the people [regarding their observance]. A gentile who transgresses these seven commandments shall be executed by decapitation. For this reason, all the inhabitants of Shechem were obligated to die. Shechem kidnapped. They observed and were aware of [his deeds], but did not judge him.

Nachmanides - Genesis 34:13

Now many people ask: "But how did the righteous sons of Jacob commit this deed, spilling innocent blood?: The Rabbi [Moshe ben Maimon] answered in his Book of Judges.....

But these words do not appear to me to be correct ...

Why does the the Rabbi [Moshe ben Maimon] have to seek to establish their guilt? Were not the people of Shechem and all the seven nations idol worshippers, perpetrators of unchaste acts, and practitioners of all things that are abominable to God? In many paces Scripture loudly proclaims concerning them: *Upon the high mountains, and upon their hills, and under every leafy tree, etc. Thou shalt not learn to do after the abominations, etc.? For all these abominations have the men of the land done, etc.* However, it was not the responsibility of Jacob and his sons to bring them to justice.

רמב"ם - הלכות מלכים פרק ט, הלכה יד

וכיצד מצווין הן על הדינין, חייבין להושיב דיינין ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצות אלו, ולהזהיר את העם, ובן נח שעבר על אחת משבע מצות אלו יהרג בסייף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו,

רמב"ן- בראשית לד:יג

ורבים ישאלו, ואיך עשו בני יעקב הצדיקים המעשה הזה לשפוך דם נקי. והרב השיב בספר שופטים (רמביים הלכות מלכים פיייד הייט)

ואין דברים הללו נכונים בעיני...

ומה יבקש בהן הרב חיוב, וכי אנשי שכם וכל שבעה עממין לא עובדי עבודה זרה ומגלה עריות ועושים כל תועבות השם היו, והכתוב צווח עליהן בכמה מקומות (דברים יב ב) על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן וגוי, לא תלמד לעשות וכוי (שם יח ט), ובגלוי עריות כי את כל התועבות האל עשו וכוי (ויקרא יח כז), אלא שאין הדבר מסור ליעקב ובניו לעשות בהם

Rabbi Samson Raphael Hirsch

Had they killed Shehem and Hamor, there would be scarcely anything to say against it. But they did not spare the unarmed men who were at their mercy, yea, and went further and looted, altogether made the inhabitants pay for the crime of the landowner. For that there was no justification. For that Jacob too reproached them: You have "clouded" me, our reputation, our name, our honor, which was clear as crystal you have besmirched, "have brought me in evil odor" even with the Canaanites and the Perizzites. And just as you have dealt unjustly, so have you dealt unwisely, we are so few in number etc.

MEESH HAMMER-KOSSOY I meesh@pardes.org.il

What is the disagreement between the Ramban and Rambam?
In what ways is it fair to hold the entire community responsible for Shechem ben Hamor's deeds as Rambam suggests? What implications does this have for the modern world? To what extent are the concerns here practical, and to what extent is that legitimate?

IX. War Changes All the Rules

Ha'Amek Davar (Rav Naftali Zvi Yehudah Berlin) העמק דבר - בראשית ט:ה Genesis 9:5 מיד איש אחיו. פירש הקב"ה אימתי When is a person punished [for spilling blood]? When it is האדם נענש בשעה שראוי לנהוג באחוה. appropriate to behave with kinship. As opposed to a time משאייכ בשעת מלחמה ועת לשנוא אז of war and hatred. At that time, it is a time for killing, and עת להרוג ואין עונש עייז כלל. כי כך there is no punishment for killing at all. That is the way of נוסד העולם. וכדאיי בשבועות לייה the world, as is written in Shavuot 35 "A king that kills מלכותא לקטלא חד משיתא לא מיענש one in six does not get punished". And a king of Israel is ואפיי מלך ישראל מותר לעשות מלחמת even permitted to engage in optional wars even though הרשות אעייג שכמה מישראל יהרגו : עיייז ועי סי דברים כי חי he knows that at least some Jews will be killed as a result.

How do you define "state of war" for these purposes?

X. International Consensus as Halakhically Binding

Rav Shaul Yisraeli as summarized by Rav Neriah Gutal	לחימה בשטח רווי אוכלוסוה אזרחית,
Just as "the law of the land is the law" is rooted in consent of the governed, so too "the law of the land is the law" beyond the state, in international law, as reflected by the consent of the majority of the world So too with respect to war. Should the majority of the world, them or their representatives, decide to beat their swords into plowshares and their spears into pruning hooks (Isa. 2:4)—speedily, with Divine help—then this permission will dissolve. However, as long as war is consensus Similarly, with respect to casualties, as long as the world is not careful to distinguish between innocent and guilty.	 תחומין כג (תשס"ג) ע' 98-38 כשם שדינא דמלכותא דינא יסודו בהסכמת בני המדינה והוא תקף, כך גם דינא דמלכותא דינא שמחוץ למדינה, בסדרים עולמיים ובין ממלכתיים מבטא את הסכמת רוב העולם במידה ויסכם אחרת ורוב באי עולם, הם או נציגיהם. יחליטו על כיתות חרבותיהם לאיתים וחניתותם למזמרות- בעגלא ובזמן קריב, בע"ה—אזי ההיתר יתבטל, והמלחה והכיבוש לא יהו חוקיים. ברם, כל עוד המלחמה הינה דבר מוסכםכך גם לגבי נפגעים, אשר דרכו של עולם אינה מדקדקת להבחין בה בין צדיק לרשע.

What is Jewish about saying that international law is binding?

Does this inspire you, or make you feel that Jewish learning is unnecessary?